

2015-10-06

Likabehandlingsplan och plan mot kränkande behandling

2015/2016

Uppdrag

Skolan skall varje år upprätta en **likabehandlingsplan** enligt 3 kap. 16§ Diskrimineringslagen och en **plan mot kränkande behandling** enligt 6 kap 8 § Skollagen (2010:800). På Hagaskolan har vi valt att sammanföra båda planerna till en. Planen skall bygga på delaktighet och vara väl förankrad bland personal, elever och föräldrar.

Planen skall beskriva hur skolan arbetar med

- **Främjande arbete** som syftar till att stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten och som är en naturlig del i det vardagliga arbetet.
- **Förebyggande arbete** som syftar till att avvärja risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling som vid kartläggning av verksamheten identifieras som riskfaktorer.
- **Åtgärdande arbete** som kräver **goda rutiner** för att **upptäcka, utreda, åtgärda och dokumentera** diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling för att förhindra upprepningar.

Planen gäller för Hagaskolan i Norrköping läsåret 2015/16. Skolan är en grundskola åk 4-9 med musikprofil och ordinarie klasser. Ansvarig för framtagandet av planen har varit kurator tillsammans med rektorer och ledningsgrupp.

Vision

Hagaskolans vision för likabehandling är att ingen ska känna sig kränkt eller diskriminerad. Detta gäller för alla nivåer; elev - elev, personal - elev, elev - personal, personal – personal. Den som uppger att den blivit trakasserad eller kränkt ska alltid tas på allvar.

Syfte

Likabehandlingsarbetet handlar om elevernas mänskliga rättigheter och att förverkliga FN:s barnkonvention i skolan. Elever ska ha ett rättsskydd likvärdigt det som finns för anställda inom skolan. Likabehandlingsarbete syftar till att skapa en skola fri från diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. En av flera förutsättningar för att lära och utvecklas är trygg arbetsmiljö.

Definitioner och begrepp

Diskriminering

Diskriminering är när en individ på osakliga grunder behandlas sämre än andra och missgynnandet har samband med

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionshinder
- sexuell läggning
- ålder

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering är när en elev missgynnas genom att ordningsregler eller liknande tillämpas så att de i praktiken får en diskriminerande effekt.

Trakasserier

Uppträdande som kränker en persons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna ovan.

Kränkande behandling

Kränkande behandling handlar om ett uppträdande som kränker en elevs värdighet men som inte hänger samman med diskrimineringsgrunderna. Kränkningar kan vara synliga och handfasta eller dolda och subtila. De kan utföras i verksamheten eller utanför. Kränkningar och trakasserier kan vara

- Fysiska – ex. slag, knuffar, utestängning mm
- Verbala – ex. hot, svordomar, öknamn eller att man blir kallad hora, bög mm
- Psykosociala – ex. utfrysning, grimaser, ryktesspridning eller att alla går när man kommer
- Text eller bilder – ex. klotter, teckningar, lappar, brev, sms, mms och bilder eller meddelanden på olika webbcommunities.

Gemensamt för all kränkande behandling är att någon eller några kränker principen om alla människors lika värde. Kränkningar är ett uttryck för makt och förtryck. Kränkningar kan utföras av en eller flera personer och riktas mot en eller flera. En kränkning kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematiska och återkommande. Kränkningar kan också ske på nätet. Vid upprepade tillfällen kallas det ibland för mobbning. Kränkningar kan utföras av och drabbar såväl barn som vuxna.

Repressalier

Personalen får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att eleven eller vårdnadshavaren har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när en elev, exempelvis som vittne, medverkar i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Rättigheter och skyldigheter, lagstöd

Elevernas och vuxnas rättigheter och skyldigheter i skolan bygger på FN:s barnkonvention, Skollagen, Arbetsmiljölagen, Socialtjänstlagen, Diskrimineringslagen, Regeringsformen (1 kap 2§), Europakonventionen (artikel 14) och Brottsbalken. Strafflagarna i brottsbalken gäller även i skolan.

Elevens rättigheter:

- Att få vara med i gemenskapen
- Att bli respekterad av barn och vuxna
- Att få hjälp med att reda ut konflikter
- Att få hjälp och stöd om man själv blir utsatt för kränkande behandling eller om man utsätter andra för kränkande behandling
- Att känna sig trygg under skoldagen

Vårdnadshavarens rättigheter:

- Att få information om det egna barnet blivit utsatt eller har utsatt andra barn för kränkningar
- Att få återkoppling på vad skolan gjort i ett kränkingsärende som gäller ens barn
- Att få vara delaktig i ett avslut av kränkingsärende som gäller ens barn
- Att få information om hur man kan kontakta skolan för att anmäla en kränkning

Vårdnadshavarens skyldigheter:

- Att alltid kontakta skolan när kännedom om kränkning uppstår

Personalens rättigheter:

- Att få hjälp och stöd i arbetet samt kompetensutveckling

Personalens skyldigheter:

- Att aldrig acceptera kränkande handlingar
- Att sätta gränser och ingripa utifrån skolans värdegrund samt likabehandlingsplan
- Att följa upp, bedöma och vidta nödvändiga åtgärder
- Att medverka till att utveckla barns och elevernas känsla för samhörighet, solidaritet och ansvar för människor även utanför den närmsta gruppen
- Att aktivt motverka alla former av trakasserier och annan kränkande behandling av individ eller grupper

Utvärdering av mål och insatser under 2014-15

Mål 1: Minska användningen av ett kränkande språk även om det används ”på skoj”

Utvärdering: Eleverna genom sina elevrådsrepresentanter säger att de inte märkt någon stor förändring. Men de uppfattar att en del lärare reagerat, särskilt om det varit grovt eller i samband med bråk. Vi i personalen ser att flera anmälningar till rektor har gjorts under året gällande kränkande språk. Åtgärder har vidtagits.

Mål 2: Mentorstiden utnyttjas effektivt för att skapa ramar, trygghet och delaktighet.

Reviderad 2015-10-01

Utvärdering: I arbetsplanen har mentorsuppdraget tydliggjorts. Flera mentorer har utarbetat rutiner med frågeformulär och med dokumentation av samtalen. Förslag på frågor har skickats ut med Hagabladet till all personal. Enligt de elever som tillfrågats vid fokussamtal i oktober och i maj så varierar frekvensen på samtalen mycket mellan klasserna, från en gång/termin till en gång/vecka. Möjlighet för personal att konsultera elevhälsoteamet har funnits tre ggr/vecka. Frågor om mentorstiden har förekommit, men inte så ofta.

Mål 3: Tryggare miljö på raster och i matsalen.

Utvärdering: Det har inte gått att genomföra helt och hållet gemensamma raster och luncher för åk 4-6 och åk 7-9 på olika tider. I viss mån har det gått att hålla gemensamma raster i varje årskurs. Rastvärdstiden har utökats totalt på skolan, men eleverna upplever ändå att det är för få vuxna ute på rasterna. Rastvärdarna bär oftast gula västar. Fasta bord i matsalen har inte gått att genomföra fullt ut, men det har upplevts positivt när det har fungerat. Eleverna säger att det känns tryggare och att det är enklare för läraren att ta ansvar för alla elever i klassen när man sitter samlat i matsalen. Några av de äldre eleverna tycker att det känns tråkigt att inte få välja var man vill sitta, men de flesta har förståelse för syftet. När det gäller rastaktiviteter har en arbetsgrupp tagit fram några förslag till aktiviteter och nya spel har köpts in av några arbetslag.

Mål 4: Professionellt bemötande från personal i så hög grad att elever slipper uppleva att de blir kränkta av vuxna.

Utvärdering: När vi genomförde trygghetsenkäten i oktober fanns det några elever som uppfattade att det finns vuxna på skolan som kränker elever. Elever känner sig bland annat annorlunda eller orättvist behandlade. Kurator och/eller rektor har haft samtal med de lärare som omnämns i enkäten. Vuxna har uttryckt att elever ibland har svårt att skilja på vad som är en gränssättning och vad som är en kränkning.

Övrigt att notera efter året som gått:

Elevråden, där eleverna i åk 7-9 även är elevskyddsombud och eleverna i åk 4-6 är kamratstödare, har involverats i arbetet med ordningsregler och likabehandling. Trygghetsenkäter har genomförts med alla elever i oktober. Inför enkäterna fick lärarna i uppdrag att diskutera de olika begreppen med sin klass. Elevhälsoteamet sammanställde resultatet och diskuterade det med personalen i varje arbetslag.

Elevrådsrepresentanterna i åk 7 har varit på utbildning för elevskyddsombud.

Vi har fortsatt med blandade grupper från flera klasser i samma årskurs i några ämnen, bl.a. NO, för att minska segregeringen mellan musikprofil och andra klasser på skolan. Det har lett till mindre spänningar mellan klasserna i samma årskurs och att några elever har hittat nya vänner i andra klasser.

Skolan har gjort en plan för de återkommande temadagarna under våren. I åk 4 och 7 arbetar man särskilt med hur man bör vara mot varandra i klasserna och på skolan. Åk 5 arbetar med likabehandling, rättigheter och skyldigheter samt hur vi bör vara mot varandra på internet.

Åk 8 har under hösten arbetat med likabehandlingsplanen i den ordinarie undervisningen och kommit med förslag och synpunkter som vi tagit med i årets plan.

Reviderad 2015-10-01

Kartläggning och analys av verksamhetens specifika behov 2015

Trygghetsenkäten som gjordes i oktober 2014 visar att

- Totalt 43 elever av de som fyllt i enkäten upplever att de själva blivit kränkta av en annan elev. 48 elever upplever att andra elever på skolan blivit kränkta. De flesta elever trivs mycket bra, har någon att vara med på rasterna och känner sig aldrig ensamma. Det är endast totalt 2 elever som upplever att de trivs mycket dåligt i klassen och 2 som inte har någon i klassen att umgås med. Det är 4 elever som uppger att de inte har någon att vara med på raster.
- 23 elever upplever att de blir kränkta av vuxna.
- De flesta elever känner sig trygga på skolan men det finns fortfarande platser på skolan där några elever känner sig otrygga, bl a trapphus och korridorer i A-huset. De yngre nämner kinagungan, fotbollsplanen och matsalen.
- 26 elever på skolan har skrivit att de känner sig diskriminerade. De som förstått vad diskriminering innebär tar framför allt upp kön, etnisk tillhörighet och religion. Även sexuell läggning anges.
- Vi ser att många elever inte har kunskap om skillnaden mellan begreppen kränkning och diskriminering.

Övriga iakttagelser

- Elevskyddsombuden har påtalat att det finns några få elever som stör andra klasser, ex. genom att knacka eller sparka på dörrar under pågående lektion.
- Elever har uttryckt att det är olika hur lärare bemöter dem i korridorerna.

Sammanfattning av kartläggningen

Det vi ser att vi behöver arbeta särskilt med utifrån kartläggningen är:

- Generella och individuella kompetensutvecklingsinsatser för personal i frågor om bemötande och förhållningssätt så att vuxnas kränkningar av elever upphör.
- Mentors arbete för att skapa trygghet och delaktighet för elever i gruppen/klassen.
- Verbala kränkningar och kränkningar på nätet.
- Fördjupad kunskap om diskrimineringsgrunderna.

Mål och åtgärder för läsåret 2015/16

Mål: Fördjupad kunskap hos personal om vuxnas kränkningar och om diskrimineringsgrunderna.

Åtgärder: Samtal i arbetslagen utifrån exempel på vuxnas kränkningar – Samverkansrådet har tagit fram ett dokument med exempel.Handledning till och klassrumsbesök hos enskilda lärare – Rektor ansvarar. Föreläsning om diskrimineringsgrunderna under temaveckan – Elevhälsan ansvarar.

Utvärdering: Gruppdiskussioner på arbetsplatsträffen 19 april

Mål: Minskning av antalet verbala kränkningar.

Åtgärd: Nolltolerans mot verbala kränkningar genom att alla vuxna reagerar. Tydligare åtgärdstrappa när elever bryter mot skolans regler genom t ex hot, svordomar, öknamn eller kallar någon hora, bög mm. När en elev upplever sig kränkt görs anmälan till rektor direkt, helst samma dag. EHT tar varje vecka upp inkomna kränkningsärenden.

Utvärdering: Analys av anmälda kränkningsärenden och trygghetsenkäten.

Mål: Ökad kunskap om kränkningar på nätet och hur man blockerar oönskade kontakter på sociala nätverkssidor.

Åtgärd: Föreläsning om nätmobbning under temadagarna. Diskuteras på klassråd och i ämnesundervisningen. Ta hjälp av elever som vet hur man blockerar.

Utvärdering: I elevråden under maj månad.

Plan för läsåret 2015/16

Främjande arbete

1. Varje elev har en mentor som har tid avsatt för mentorssamtal med sina elever. Lärarna har extra mentorstid under början av år 4 och 7. Ansvarig: Rektor När: Tjänstefördelningsarbetet under vårterminen.
2. Eleverna får frågor om sin trivsel i mentorssamtalen. Ansvarig: Mentor När: Regelbundet i mentorssamtalen
3. Elevhälsoteam på skolan med kurator, skolsköterska, specialpedagog, studie- och yrkesvägledare samt speciallärare. Ansvarig: Rektor När: Träffas 1 h/vecka
4. Föräldracafé där vi diskuterar angelägna frågor. Ansvarig: Rektor När: Träffas 3 gånger/läsår
5. Aktiva elevråd, ett för elever i åk 4-6 där eleverna även är kamratstödjare och ett för elever i åk 7-9 där eleverna även är elevskyddsombud. Ansvarig: Rektorer När: Träffas 1 gång/mån
6. Klassrådstiden används effektivt för elevinflytande och arbete med tillhörighet. En plan finns för former och innehåll. Ansvarig för planen: Rektor. Ansvarig för genomförandet: Klassens mentorer När: En gång/vecka
7. Vuxna väljer alltid grupper, samarbetspartner och placering i klassrummen och på lektioner. Det känns tryggt att tillhöra en grupp, samt tryggt att alltid ha en plats i klassrummet. Ansvarig: Alla undervisande lärare När: Används i det vardagliga arbetet.
8. Plan för inskolning av nya klasser samt för nya elever som kommer under pågående termin. Ansvarig: Elevhälsoteamet När: Revidering sker varje år i september
9. Fadderverksamhet mellan nya och gamla klasser och för ny elev. Ansvarig: Arbetslaget När: Planeras samtidigt med inskolningen
10. Specialpedagog och speciallärare gör klassrumsobservationer och kunskapsscreening för att tidigt fånga upp elever i behov av stöd. Speciallärarna arbetar utifrån ett inkluderande arbetssätt och främjar elevernas ansvar för sitt eget lärande. Ansvar: Spec När: Kontinuerligt
11. Skolcaféverksamhet. Ansvarig: Cafévård/fritidsledare. När: Öppet varje dag
12. Inkluderande arbetssätt genom årskursvisa integrerade grupper i några ämnen. Ansvarig: Rektor tillsammans med schemaläggare. Undervisande lärare. När: Schemaläggs i juni
13. Tema livsstil några dagar varje läsår. Syftet är att lyfta fram viktiga och angelägna frågor för eleverna och sådant som vi ser skapar problem just nu. Ansvarig: Varje arbetslag När: Veckan före påsklovet
14. Regelbundna utvärderingar inom klassen. Ansvarig: Mentor När: På KF-tid
15. Regelbundna kvalitetsutvärderingar på skolnivå. Ansvarig: Ledningsgruppen När: Under hela året.
16. Tydliga rutiner för närvarokontroll. Ansvarig: Kurator När: Varje månad
17. Rutiner för mottagande av nya elever. Vid behov möten med föräldrar och elev inför skolstarten. Ansvarig: Elevhälsoteamet
18. Lärhjälper. Ansvarig: Arbetslagen När: Vid minst ett tillfälle/vecka.

Så här informeras elever och föräldrar om vårt förebyggande och aktiva arbete mot kränkning och trakasserier på Hagaskolan:

<i>Aktivitet</i>	<i>Ansvarig</i>
Likabehandlingsplanen på hemsidan	Rektor
Informationsmöte före skolstart i åk 4 & 7	Rektor
Muntlig information första dagen på höstterminen	Mentorer
Informationsblad "Välkommen till Haga" till varje ny elev på skolan	Mentorer
Information på föräldramöten (minst 1/ termin)	Mentorer
Besök i alla nya klasser i samband med skolstart	EHT

Förebyggande arbete

1. Trivselenkät/kartläggning av trygghet och trivsel för alla elever. Ansvar: Elevhälsoteamet. När: Oktober
2. Lärarna är schemalagda som rastvärdar 30-60 min/vecka. De bär då en gul väst märkt "Rastvärd" och cirkulerar bland eleverna inomhus och utomhus. Ansvar: Arbetslagen När: Schema görs inför skolstart och revideras inför ny termin
3. Prioritering av extra resurser till elever i behov av särskilt stöd både socialt och pedagogiskt. Ansvar: Rektor samt arbetslagen i samarbete elevhälsoteamet
4. Elevhälsan erbjuder konsultationstider vid tre tillfällen/vecka. Ansvar: Elevhälsan När: Varje vecka
5. Alla elever uppmuntras att berätta om någon utsatts för kränkning eller sett någon annan utsättas för kränkning. Ansvar: Mentor
6. Analys av enkätresultatet. Ansvar: Elevhälsoteamet När: senast 15 nov.
7. Varje mentor har i sin tjänst extra utlagd mentorstid för att regelbundet kunna ha samtal med sina elever. Då skapas en relation mellan mentor och elev som ger mentorn möjlighet att upptäcka och förebygga kränkningar. Ansvar: Mentor När: Minst en gång/månaden för varje enskild elev

Åtgärdande arbete**Rutiner som gäller för läsåret 2015/16****Våra rutiner vid utredning vid kränkning elev – elev:**

Allt som elev upplever som en kränkning ska anmälas och utredas.

Anmälan

- Elev, vårdnadshavare eller annan som upptäcker/upplever kränkning eller trakasserier kontaktar någon personal på skolan.

Personal som först får kännedom om upplevelse av kränkning/trakasserier

- lyssnar på och dokumenterar den utsatta elevens/elevernas berättelse,
- ringer elevens vårdnadshavare och
- informerar elevens mentor.

- Blanketten ”Anmälan gällande diskriminering, trakasserier och kränkande behandling” fylls i samma dag och mailas skyndsamt till rektor. Bedöm om ärendet är klart eller om det behövs vidare utredning.
- Alla blanketter finns på <http://www.intranat.norrkoping.se> under kontor/utbildningskontoret/blanketter
- Om flera elever känner sig kränkta måste det skrivas en anmälan för varje elev.
- Rektor skriver under och lämnar till skoladministratör som mailar vidare anmälan till huvudman samt till EHT och berörda mentorer.

Vidare utredning

- Mentor för varje drabbad och inblandad elev lyssnar på varje elev enskilt, och skriver ner elevens berättelse/upplevelse eller låter eleven skriva själv.
- Vårdnadshavare kontaktas för information och återkoppling.
- Varje samtal blir en bilaga till utredningen. Bilagan lämnas till den ansvarige för utredningen, dvs den utsatte elevens mentor.
- Mentor för den utsatta eleven ansvarar för att samla in dokumentationen på blanketten ”UTREDNING ANGÅENDE KRÄNKANDE BEHANDLING” (Blankett 1:1).
- All dokumentation lämnas därefter till rektor.

Avslut

- Avslut förväntas senast inom en månad. Avslut sker i samråd med vårdnadshavare och drabbad elev. Dokumenteras på ”Anmälan gällande diskriminering, trakasserier och kränkande behandling” eller på bilaga som lämnas till rektor.
- Om kränkningarna inte har upphört efter en månad bokar mentor konsultationstid med elevhälsoteamet för att föredra ärendet. Rektor ansöker om stöd från huvudman. Verksamhetschef kontaktas.
- Fortsatta åtgärder dokumenteras på blankett ”ÅTGÄRDSPLAN ANGÅENDE KRÄNKANDE BEHANDLING” (Blankett 1:2).
- Innan ett ärende efter åtgärder avslutas ska samråd ske med elev och vårdnadshavare att kränkningarna verkligen har upphört.
- Uppföljning med elev och vårdnadshavare dokumenteras av mentor på blanketten ”UPPFÖLJNING OCH UTVÄRDERING AV ÅTGÄRDSPLAN ...” (Blankett 1:3).

Våra rutiner vid utredning vid misstanke om kränkning personal – elev:

- Om en elev känner sig kränkt eller diskriminerad bör han/hon kontakta kamratstödjure/elevskyddsombud eller någon vuxen som i sin tur kontaktar rektor.
- Om en personal tror sig ha kränkt en elev, tar han/hon omedelbart kontakt med rektor.
- Om du upplever att en kollega kränker en elev ska du diskutera detta med din kollega och påtala ditt ansvar att kontakta rektor. Ta sedan kontakt med din rektor om det du hört/sett.
- Rektor ansvarar för att utreda situationen och att vidta adekvata åtgärder.
- Föräldrar kontaktas för information.
- Rektor kontaktar verksamhetschef och överväger kontakt med personalkontoret.

Våra rutiner vid utredning vid misstanke om kränkning elev – personal eller personal – personal:

Om en personal känner sig kränkt tar han/hon eller någon annan personal/elev som fått kännedom om det kontakt med rektor. Rektor ansvarar för att utreda situationen.

Dokumentation

All dokumentation ska till rektor för påskrift och därefter till exp. för diarieföring och arkivering.

Originalen läggs i den drabbade elevens elevvårdsakt. Kopia på samtal med andra berörda elever ska ligga i den berörda elevens elevvårdsakt. Kopior på samtliga dokument i ärendet sätts i pärm "Kränkningar" i arkivskåpet och sparas på skolan i 10 år.

Vid avslut ska kopia på "Anmälan gällande diskriminering, trakasserier och kränkande behandling" även skickas till huvudman.